

**І сущому
пансайтеся,
и свого не
цурайтеся...**
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редакция і Адміністрація
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07308
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Нью-Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Нью-Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI Ч. 127. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК ВІСІРОК, 9-го ЛІПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 9, 1974 No. 127. VOL. LXXXI.

9.000 ОСІБ І ПОНАД 500 УНІФОРМОВАНИХ СУМІВЦІВ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЧЕРГОВІЙ ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ ЗСА І КАНАДИ В ЕЛЛЕНВІЛІ

Елленвіль (В. Л.-ц). — В МА в Нью-Йорку (дрингент інж. Р. Степаняк), солістка Монреальської опери Марія Чолій, яка свій виступ присвятила 500 жінкам-героям Кінгіру, тріо "Троян" з Нью-Джерсі (Марія Феско, Люба Генсюр і Леся Генсюр - Лебедович, солістка Володимир Тисовський; танцювальний ансамбль Осередку СУМА в Нью-Йорку "Верховинці" — хореограф Олег Генза; музичний ансамбль з Монреалю, "Верховинські струни" із солісткою співачкою Любою Ковальчук, і велика (56 учасників) оркестра СУМУ. Доповідь виступили: проф. І. Вовчук ("Червень - липень 1944 — липень 1974"), проф. д-р К. Савчук ("Європа в Україні, вчора і сьогодні"), мгр В. Микіла ("Події в Україні колесі і тепер") і студент права Аскольд Лозинський ("Ситуація в Україні сьогодні"). Доповідь слухало понад 600 осіб, які вперше заповнили нову велику, штучно охолоджену сцену, будову якої незадовго до закінчення. Після доповіді, декілька осіб взяли участь в дискусії, в кінці о. д-р Богдан Курилас, капелан сумських молоді в Бельгії, користаючи з нагоди перебування в цих околицях ЗСА, передав привіт учасникам від українців Бельгії і їхніх організацій. Після палено відбулася в цій же залі велика мистецька програма, що була справжнім українським мистецьким фестивалем з огляду на широку програму її виконавців.

В мистецькій програмі в суботу, яку відкрив і нею провадив інж. М. Бурчак, виступали — Дівочий Хор "Жайворонки" Осередку СУ-

ПАПА НАЙМЕНУВАВ НОВИХ ЕПІСКОПІВ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Рим. — Згідно з одержаним з Ватикану повідомленням, папа Павло VI найменував трьох нових єпископів для Української Католицької Церкви в Європі і Канаді. Єпископом для українців-католиків в країнах Західної Європи, де немає окремих єпископів, є найменований о. прелат Мирослав Марусин, дотеперішній Апостольський візитатор у цих країнах. В Канаді креовано нову дієцезію Української Католицької Церкви у провінції Британська Колумбія. Єпископом для цієї дієцезії

МИКОЛА ДЕНИСЮК ОЧОЛИВ НОВОЗАСНОВАНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ КНИЖКОВИЙ ЦЕНТР”

ВАСИЛЬ ЛУЧКІВ ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОТЕЧНОГО ТОВАРИСТВА АМЕРИКИ

Джерсі Сіті. — В неділю 7 липня тут у приміщенні Українського Будівлі УНСоюзу відбувся сьомий загальний з'їзд Т-ва Українських Бібліотекерів Америки (ТУБА), перейменованого на цьому ж з'їзді на Українське Бібліотечне Товариство Америки. З'їзд відкрив голова ТУБА проф. Дмитро Штогрин, а до ведення наради обрано президію в складі: О. Олесницький — голова, В. Надрга — заступник і Ярина Турко — секретар. Звітомлення з Товариства охоплювали час від червня 1972 року і стосувалися організації й справ, фінансів, керівництва професійною справою, видавничої діяльності і співпраці з іншими професійними та громадськими товариствами і установами. В рамках Товариства розвивалися Бібліотечно-бібліотечна секція, яку очолював Микола Кравчук, Секція студій над українською книжкою під керівництвом Олега Кудрика, Комісія класифікації та каталогування — голова Андрій Турчин та Українська Бібліотечно-Довідкова Центр під керівництвом Романа Вереса. У той час, коли Комісія класифікації та каталогування займалася студіями політики Конгресової Бібліотеки в її класифікаційній та каталогів системі, коли йдеться про Україну, її історію, літературу тощо, то Український Бібліотечно-Довідковий Центр продовжував збирати каталогові картки українців до зведеного каталогу українських матеріалів у бібліотеках ЗСА і Канади. У видавничій діяльності треба відзначити співробітництво при видаванні бібліотечно-довідника „Українська книга”, а також „Бюлетень внутрішнього зв'язу”. Члени Товариства брали активну участь у різних професійних з'їздах і конференціях, а також у таких з'їздах і конгресах, як Конгрес Українців Америки, чи СКВУ.

МИКОЛА ДЕНИСЮК ОЧОЛИВ НОВОЗАСНОВАНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ КНИЖКОВИЙ ЦЕНТР”

Джерсі Сіті. — Перший з'їзд українських бібліотекерів, видавничих і книгарень в ЗСА і Канаді, що тривав тут два дні 6-7 липня в Українській Будівлі Українського Народного Союзу, мав повний успіх як щодо кількості учасників, так і щодо самої програми. Найважливіше, однак, що з'їзд цей, на який прибуло 98 осіб, в тому числі із таких далеководдалених міст як Едмонтон, Альберта, — уможливив заснування Українського Книжкового Центру, завданням якого має бути сприяти розвитку української видавничої справи, популяризації української книги та її поширення серед найширших кіл української громади в усіх країнах нашого поселення.

Наради з'їзду відкрив голова Т-ва Українських Бібліотекерів Америки і головний промотор та організатор з'їзду проф. д-р Дмитро Штогрин, з'ясуючи його мету та інформуючи про саму історію з'їзду. На його пропозицію обрано президію з'їзду в складі: Остап Тарнавський, Богдан Стебельський, Ольга Мак та Богдан Янінський. Для відзначення осіб, заслужених на відтинку видавничої справи, з'їзд покликав до почесної президії Івана Тиктора, проф. Олександра Грабовського, проф. Лева Шанковського, проф. Івана Паліводу, Микола Сурмача, Святослава Гордінського, Йосипа Лисогора, Антона Драганя, Івана Білинського, д-ра Романа Коса та д-ра Олександра Соколинського. З'їзд одержав цілий ряд привітів і побажань, які були доведені до відома присутніх. Від Українського Народного Союзу і найдавнішого на американському континенті і у світі видавництва „Свобода” вітав присутній головний пресдиректор УНС Посп Лисогір. Серед письмових привітань треба відзначити привітання Від Верховного Архидієцана Української Католицької Церкви кардинала Йосифа Сліпого, митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА Владимира Амвросія Сенишина та митрополита Української Православної Церкви в ЗСА Владимира Мстислава.

В програмі з'їзду першого дня було два панелі. Перший панель, що ним провадив Остап Тарнавський, мав за завдання з'ясувати стан українців у книгозбірнях ЗСА і Канади (мгр Р. Ільницький і мгр В. Верига), зв'язки українських видавничих і книгарень з українськими і чужинськими книжковими ринками (Б. Мельничук і Чарториский) і, врешті, систему заступу матеріалів в канадських і американських бібліотеках з наголошенням заступу українського матеріалу (мгр О. Кудрик та д-р В. Лучків). Другий панель був присвячений розглядові питання форм і методів популяризації та поширення української книжки. Працюючи цього панелю провадив д-р Богдан Стебельський і на цьому панелі були затронуті такі проблеми: культ українського друкованого слова в українській спільноті (В. Барагура і д-р В. Романенчук), роль і завдання української преси на відтинку популяризації і поширення української книжки (д-р М. Сосновський), розбудова ринку українських видань в ЗСА і Канаді (М. Денисюк і д-р В. Винар) і справа утворення координаційного центру українських видавничих, книгарень і бібліотек, включно з начерком програми праці такого центру (д-р Д. Штогрин).

Оживлена дискусія над зазначеними темами, які охоплювали незначний широкій вахляр проблем, виявила не тільки живе зацікавлення проблематикою, а й серйозне бажання знайти якнайкращу розв'язку для незначної складної справи збереження і поширення української книжки в умовах поселення українців в різних країнах світу. Деякі з дискусій відзначили, що тематика з'їзду надто широка і важко через це всі питання належн розглянути, але всі були одностайні в цьому, що сам з'їзд був неочікуваний і що кожен з нас має зробити все, щоб української видавничої справи в діаспорі. Не рахуючи питань, в дискусії взяло участь 17 присутніх, вносячи дові думки до порушених проблем. Одночасно працювало дві комісії з'їзду: статутова під провадом М. Денисюка та резолюційна під (Закінчення на стор. 3-й)

Американська газета інформує про голодівку в пластовому таборі в обороні переслідуваних

Іст Четтем, Н. Й. — Мисцевий щоденник „Ди Четтем Курірі” з 3-го липня ц. р. подає на першій сторінці як одну з головних вісток повідомлення про доведену голодівку і мовчанку в поблизу до пластового табору „Вовча Тропа” на знак солідарності із ув'язненими та знущаннями доведеними до безсередньої загрози смерті Валентином Морозом і іншими переслідуваними совєтськими режимниками українськими інтелектуалістами. Валентин Мороз, як відомо, заповів, що 1-го липня він сам починає голодівку у Владимирській в'язниці. Газета покликається на твердження недавніх звільнених із совєтського ув'язнення живих свідків дисидентів, які приїхали до Ізраїля чи Америки і які на-

СОЮЗІВКА ВІДКРИЛА Свій НОВИЙ ЛІТНІЙ СЕЗОН У ВІДНОВЛЕНИХ ПРИМІЩЕННЯХ МИСТЕЦЬКИМИ, КУЛЬТУРНО-РОЗВАГОВИМИ І СПОРТОВИМИ ІМПРЕЗАМИ ТА СПРАВНОЮ ОБСЛУГОЮ ТИСЯЧІВ ГОСТЕЙ

Союзівка, Кергонскон, Н. Й. — Понад 3.000 гостей з близьких і віддалених міст ЗСА і Канади, користаючи з чудової погоди та довгого, хоч і „перерваного” вікенду з нагоди Дня Незалежності, заповнили майже кожний клатний землі на цій оселі УНСоюзу, розкішно розташованій на схилах кетсільських гір. Дітвора в таборах, купальники на великому басейні, тенісисти на кортах, відвідувачі на площі, старші віком громадяни в затішних алейках — становили безжурну вакаційну панораму під час дня, яка у вечірніх годинах окрасувалася культурно-розваговими і забавовими настроями при місячному світлі та звуках української танцювальної музики.

Вже в п'ятницю вечером, 5-го липня, павільйон „Веселки”, окрашений цього року ще й гуцульсько-стилізованою „Трембітою”, був заповнений гостями, які забавлялися під звуки неперевершеного „Рущицького” — квартету молодих вокалістів-інструменталістів з Монреалю. Субота проходила під знаком першого тижневого турніру на кортах Союзівки, в якому взяло участь 40 змагунів за чемпіонат СУАСТ. Схід та нагородні СТ „Чорноморська Сім” яка і організувала цей турнір з нагоди свого 50-ліття.

Нова атракція Союзівки: Оркестра „Темпо”. На фото (зліва): Іриней Коваль — керівник і саксофоніст, Степан Татаренко — акордіоніст, Анета Коваль — піаністка, Юрій Граб — бубніст та Лесь Галендер — трубка. Співають: Юрій Граб, Степан Татаренко й Іриней Коваль.

Після відігравання американського та українського національних гімнів, Аня Дидик, конферансьє, попередила свій спеціально приготований монолог уривками з Декларції Незалежності, проголошеної континентальним Конгресом 4-го липня 1776 року у Філадельфії. Нав'язуючи до сучасних подій в світі, а особливо в Україні, А. Дидик відмітила значення свободи для всіх народів — „цієї мрії, до якої сьогодні стремитись наш нескорений український народ на своїй поволеній землі”. Програму цього вечора заповнили дівчатка дитячого табору

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ЗДОБУЛА ЧЕМПІОНАТ СВІТУ В КОПАНОМУ М'ЯЧІ

Мюнхен. — У неділю, 7-го липня, збірна дружина Західної Німеччини перемогла збірну Голландії відношенням 2-ох голів до одного, здобувачи чемпіонат світу в копаному м'ячі. Західна Німеччина буде чемпіоном до наступних фіналів зі світову Чашу, які відбудуться за чотири роки в Аргентині. У мюнхенських змаганнях першого гола стрілили голландці під час першої хвилини гри. Це був карний стріл, подиктований суддею за фавль, поповнений німецьким оборонцем на карному полі. Голя стрілив Йоган Неекенс. Але німці врівняли 19 хвилин пізніше також із карного, якого стрілив Павло Брайтнер. Другого голя для німецької

В Бразилії помер св. п. Олександр Вашченко, довголітній кореспондент „Свободи”

Курітіба, Бразилія. — Головна Управа Хліборобського Освітнього Союзу інформує, що там 21-го червня ц. р. о. год. 9-й року в одному із місцевих шпиталів помер, після довгої і важкої недуги, на 65-му році життя св. п. ред. Олександр Вашченко, який протягом 20 років редагував місцевий український тижневик „Хлібороб”, що є органом цього Союзу, та який майже чверть сторіччя був постійним кореспондентом „Свободи”, статті і репортажі якого появлялися в цьому щоденнику аж до його захороння, підписуваних його журналістичним псевдонімом: Михайло Килипий.

Св. п. Олександр Вашченко — Михайло Килипий по-

дружили здобув Герд Мюллер на 43-й хвилині гри. Хоча голландці до кінця змагання часто стріляли на німецькі ворота, то їм не пощастило здобути голя. Німецька оборона, особливо воротар Сеп Массер, ліквідувала всі атаки голландців. Таким чином збірна Голландії мусіла задовольнитися тільки другим місцем. Третє місце здобула Польща, перемажучи Бразилію 1:0.

Недільні змагання за світове первенство в копаному м'ячі було головною подією та предметом найбільшого зацікавлення в усіх частинах світу. На самих змаганнях в Мюнхені були присутні численні дипломати, між ними і державний секретар Генрі Кіссінджер.

СВОБОДА

FOUNDED 1988

Jerusalem Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07308.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1180 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07308

Голосна мова мовчання

„Зробіть, що тільки можете принаймні для деякого зв'язу — жінок, старших віком осіб, тих, які є хворі, яких судило більше одного разу (цих людей карають з особливою жорстокістю). Забезпечте негайне звільнення всіх тих, які є ув'язнені понад п'ятнадцять років, речення встановлені законом. Заохочуйте міжнародний нагляд над місцями ув'язнення у всіх країнах — у цих місцях найчастіше порушуються права людини і принципи гуманності“.

Наведені слова належать академіку А. Сахарову і ним він звертався, між іншим, до президента Ніксона, закликаючи його при нагоді вершинної конференції в Москві з верховодами СРСР поставити на порядку дня також питання пошукування основних прав людини і питання долі в'язнів в СРСР. Як знаємо, акад. А. Сахарова не знайшовся на порядку дня московської конференції.

З цього приводу і в обличчя такого факту письменник Артур Міллер опублікував у „Нью Йорк Таймс“ з 5 липня статтю „Сахаров, відпущення і свобода“, в якій стверджує, що базую справжнього відпущення у світі не можуть бути тільки матеріальні добра і послуги без уваги на їхню кількість, а поширення і закріплення „свободи людини“. Але, пише А. Міллер, „власне тому, що матеріальні добра і технологія мають тенденцію з'єднувати світ, набирас ключової ваги питання умов для свободи. Ніхто не може згояти мовчки в обличчя можливості, що наша дружба може бути використана для арештів і переслідувань це більшого числа людей, що наші продукти і наші наукові ідеї можуть бути вжиті Брежнєвим як залюрок, як погодження з'єднаннях Стеліти на його трактування дисидентів. Сахаров, ризикуючи своїм життям, остеріг нас, що у такому випадку наше мовчання буде означати з погодженням. Відмовляючись навіть відзначити американську обізнаність з советськими переслідуваннями, не говорячи вже про вияв незадоволення містер Ніксон ефективно посилює найменш ліберальні елементи у советському уряді, тим більше, що наші добра і послуги доводять йому сили... Це не значить, що коли містер Ніксон мовчить, він нічого не робить; він все таки щось робить. Відомість про це дійде до тюрем і до найвищих щаблів режиму, що з'єднані Стеліти є моральним зором“.

Треба з признанням відзначити того роду ставовище, як і становище всіх тих західних, а зокрема американських авторів та коментаторів, які звернули увагу на „голосну мову мовчання“ президента Ніксона в СРСР. Є поза всяким сумнівом, що Америка має не тільки право, але обов'язок офіційно зайняти становище до порушення основних прав людини в СРСР, зокрема, коли американський уряд разом з іншими західноєвропейськими урядами обстоює засаду „вільного обміну ідеями та людьми“.

Спішіться помаму

Свято Незалежності 4-го липня звичайно започатковує літній сезон та все з цим зв'язане: літні відпустки, вакаційні табори та, головне, безкоштовні ради автомобілів на шляхах, що ведуть з великих міст в гори чи над море. На презелітній жалі, за таку приємність виїзду багато людей платять життям, каліцтвом та великими коштами направи понівечені в нещасливих випадках автомобілів, як і всілякими клопотами з поліцією, судами та забезпеченнями установами. Статистика недвозначно доказує, що головною причиною тих нещаст є поспіх.

Чого люди так спішаються, що в обставинах може бути поспіхом на другий світ чи до лікарні? Далішими причинами автомобільних катастроф є неохережність, нехтування законами приписами автомобільного руху, легкомудрість вживання алкоголю і подібне. Коли ж мова про законні приписи, то неохережне обстоювання, так само загрозливе, як і нехтування. На неодному нагородивковому пивнтарі можна б напикати, що там спочивав водій автомобіля, який мав право їзди, але загинув так, як би то права не мав. Зважати на друге так само важливе, як і зважати на себе самого.

Звертаємо на ці справи увагу, бо все це відноситься до українців в такій самій мірі, як і до всіх наших американських і канадських співграждан. Багато й наших людей погинули чи були пошкоджені в нещасливих автомобільних випадках і, коли б можна було підрахувати матеріальні втрати і видатки, зв'язані з цими випадками, то це дало б сумарно грубі мільйони доларів.

То ж — шасливих вакацій, доброго відпочинку і приємної розваги, але — спішіться помаму!

М. Сосновський

НАПЕРЕДОДНІ УТВОРЕННЯ КОНСУЛЯТУ ЗСА В КИЄВІ

У спільному американсько-советському комунікаті з вершинної конференції між президентом Ніксоном і генеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим, що закінчився 3 липня, з уступ, присвячений відкриттю советського консульства в Нью-Йорку, а американського в Києві. „Призначити до уваги посилені розвиток зв'язків між ЗСА і СРСР, — говориться у комунікаті, — і важливість дальшого поширення консульських відносин на базі консульської конвенції між ЗСА і СРСР, і бажаючи стимулювати торгівлю, туризм і співробітництво між ними у різних ділянках, обидві сторони погодилися відкрити додатковий генеральний консулат у двох або трьох містах кожної країни. Як перший крок, вони погодилися в принципі щодо одностороннього відкриття генерального консульства з'єднаннях Стеліти у Києві і генерального консульства СРСР в Нью-Йорку. Переговори щодо переведення в життя цього договору мають початися у скорому часі“.

Як відомо, досі в Україні мають свої генеральні консуляти тільки держави т. зв. соціалістичних країн — СРСР та Югославія. Немає в Києві ні одного дипломатичного представництва будь-якого типу якоїсь західної держави. Якщо в Києві буде відкритий американський генеральний консулат, то це буде перша західна дипломатична станція того типу в столиці України.

Треба, однак, мати на увазі один дуже важливий факт, а саме, що не йдеться тут про будь-які дипломатичні зв'язки України, а радше української СРСР, з іноземною державою — соціалістичною, чи капіталістичною. Коли в Києві є консуляти Польщі, Чехо-Словаччини, Румунії, Угорщини, Болгарії, Югославії, Східної Німеччини, а тепер буде ще консулат ЗСА, як якоїсь іншої західної держави, наприклад, Канади, то це не є і не становить на основі договорів між урядом України і урядом Канади, а між урядом СРСР і даною державою. Маючи в Києві чужинський консулат, Українська СРСР не має своїх консулятів у цих державах, а уряд Української СРСР не має на практиці ніякого відношення до зовнішньополітичної і дипломатичної репрезентації Української СРСР, не зважаючи на те, що навіть в системі уряду УССР існує „міністерство закордонних справ“.

Іншими словами, факт утворення в Києві якоїсь державою консуляту, як це має статися у випадку ЗСА, не має ніякого відношення до політично-державного статусу Української СРСР, бо Українська СРСР тут не входить ніяким чином в гру, не є технічною стороною, суб'єктом міжнародних відносин. Це стане зрозумілим, коли у зв'язку з зазначеним відкриттям американського консульства в Києві нагадаємо, що ні одна держава з советського блоку („соціалістична“), з яких кожна є репрезентована в Києві генеральним консулом, ніколи формально не визнавала Української СРСР як суверенної держави і не об'їжджалася з нею дипломатичними представництвами. Не визнавала досі Української СРСР ні одна з західних держав і з т. зв. неприєднаних до ніякого блоку (невтральних) держав. Всі існуючі в Києві генеральні консуляти були утворені на основі договорів між урядом СРСР і окремими державами без ніякої участі чи співучасті уряду УССР.

Коли б Українська СРСР не була „підполічною“ і залежною від Росії територією і коли б на території УССР зобов'язували існуючі там конституції, які формально регулюють питання статусу і компетенції Союзу і республік, то з 1944 роком, коли у закладі конституції внесено доповнення про права всіх республік встановлювати незалежну дипломатичні зв'язки з іноземними державами і обмінюватися дипломатичними представництвами, Українська СРСР повинна була відразу подбати про міжнародне визнання і забезпечити за собою принаймні такий статус, який сьогодні мають сателіти СРСР. Звичайна процедура тоді була б обмін посольствами і консульствами на основі окремих в дійсності підписаних договорів, укладених між УССР та іноземними державами. Так не сталося не тому, що в цьому не були заінтересовані іноземні держави, а тому, що на це не годився советський уряд у Москві. Як відомо, що сьогодні уряд Української СРСР не відповів на звернення в цій справі уряду Великої Британії, хоча з цього часу минає майже 30 років.

(Закінчення на стор. 3-й)

В ДЕСЯТИЛІТТЯ АНЦІ В СТОКГОЛЬМІ

Відомий приятель України, Андерс Ларсон надіслав нам витяжок з газети та англійський переклад важливіших місць із статті Горана Альбінона, що свідчить, як чужинці офіційно українську акцію в Стокгольмі. Найповніша газета в столиці Швеції „Свенска Дагблат“ а ч. 133 присвятила цілу чоловіторіччя відзначенню 10-ї річниці великої міжнародної акції в Стокгольмі, що то II осереддя було складення п. Я. Стецьком віна на саркофаг шведського короля Карла XII, союзника гетьмана Мазепи.

Як відомо, ця історична пригода цілком вивела була з рівноваги Нідру Хрущова, що тоді якраз офіційно відвідував Швецію. Його вибух порушив всю світову публічну опінію, заповнивши головні місця в найповніших пресових органах, телебаченні і т. д. Так українська делегація на чолі з Головою Проводу ОУН та Головою Державного Правління п. Я. Стецьком своїм демонстраційним складенням віна у стіп пам'ятника Карла XII блискуче сприйняв розголосенню українських державних аспірацій і тим самим, як пише автор статті в шведській газеті з 17 травня 1974 р. п.з., „Чи хоче шведи Швеції?“ (запис Хрущова) доказала, що „мрія Я. Стецька про вільну й незалежну Україну стала політичним динаміком“.

Автор статті, провідний співредактор газети „Свенска Дагблат“, Альбіносон, був генеральним секретарем Червоного Комітету, що переріс акцію проти Хрущова у Швеції. Альбіносон твердить у статті, що „ця голосна промова Хрущова в Гетеборгу і його атака на Ярослава Стецька була однією з головних причин, чому незабаром після того він був детронізований в Москві й о товаришами-босами“.

Альбіносон нагадає інцидентів в Швеції історичного значення, відмічаючи в підзаголовку цю причину швидкопроваду Хрущова.

Для ознайомлення українського читача подаємо в скороченні статтю з „Свенска Дагблат“ за англійським перекладом А. Ларсона. „Свенска Дагблат“, 17 травня 1974, Стокгольм.

У десятиріччю протимосковської акції України

Як воно було можливо для малої групи протестуючих вибачити з рівноваги володаря суперпотуги? Відповідь на це можна знайти в його кар'єрі (життєвому і політичному шляху). Хрущов народився в Україні. (Тут автор листа повторює поширену на Заході версію про українське походження Хрущова, хоч, як відомо, Хрущов сам про себе заявляв, що він є росіянин — примітка Редакції). Він зумів пережити чистки за часів Сталіна, завдяки своєму політичному „відчуттю“. 1938 року його призначено пер-

шим секретарем Центрального Комітету Комуністичної Партії України. Насправді він став губернатором з владою диктатора.

Згодом його вважали головним винуватцем кривавих чисток, що відбувалися в Україні та в інших землях, як напр. в Польщі, окупованих советами після укладення договору з Німеччиною. Його прозвано „вішателем України“.

Потрібно було століть, щоб аж у 1764 році родюча Україна стала остаточно провінцією Росії. Але українські націоналісти проявляли свою живучість впродовж століть. Хрущов ніколи не адалося ліквідувати добре організованого підпілля й визвольного руху. Для нього він був зрадником.

22 червня 1941 р. німецькі війська вмаршували в Советський Союз. Тиждень пізніше, українські патріоти проголосили вільну Українську Державу. Пан Ярослав Стецько був призначений прем'єром. Схвалення цього акту населенням України було величне. Воно було таким теж з уваги на панування російського терору в часі їхнього відступу, як теж великих страждань населення в наслідок Сталінської політики „спаленої землі“.

Патріоти

Але вільна та незалежна Україна не лежала в планах Гітлера. В день 11-го липня 1941 Я. Стецька разом з його урядом арештовано. Російський утикс був замінений на німецький. Українські патріоти пішли знову в підпілля.

Ярослава Стецька запропорено до горезвісного концентраційного табору Саксенгаузен. Та він вижив і після війни став центральним наступком, навколо якого скупчилися українці в екзилі.

В зв'язку з приїздом Хрущова він, прибувши з Німеччини, сконтакувався з нами й просив нашої допомоги в проведенні урочистості біля саркофагу Карла XII. Пан Стецько бажав святочно відзначити спільну боротьбу Карла XII і Івана Мазепи проти Росії.

Я зараз поставився негативно до такої ідеї. Я думаю собі, що цим ми тільки викличемо поспішки, якщо дозволимо собі Мазепу і Карла XII вмішати в модерний протестний рух.

Зі солідарності я пішов з невеликою групою людей до Ріддергольме Церкви. Офіцери Королівської Палати з повагою відкрили гробівню й ми ввійшли до середини. Пан Стецько, що на його пошті відіслало його тверде життя, вголосив коротке слово. На закінчення він поклав вінок. Вся церемонія могла статися звичайною символічною дією. Завдяки особистості пана Стецька вона набрала характеру патетичного, але щирої демонстрації вільного духа свободи.

Зі солідарності я пішов з невеликою групою людей до Ріддергольме Церкви. Офіцери Королівської Палати з повагою відкрили гробівню й ми ввійшли до середини. Пан Стецько, що на його пошті відіслало його тверде життя, вголосив коротке слово. На закінчення він поклав вінок. Вся церемонія могла статися звичайною символічною дією. Завдяки особистості пана Стецька вона набрала характеру патетичного, але щирої демонстрації вільного духа свободи.

Зі солідарності я пішов з невеликою групою людей до Ріддергольме Церкви. Офіцери Королівської Палати з повагою відкрили гробівню й ми ввійшли до середини. Пан Стецько, що на його пошті відіслало його тверде життя, вголосив коротке слово. На закінчення він поклав вінок. Вся церемонія могла статися звичайною символічною дією. Завдяки особистості пана Стецька вона набрала характеру патетичного, але щирої демонстрації вільного духа свободи.

Зі солідарності я пішов з невеликою групою людей до Ріддергольме Церкви. Офіцери Королівської Палати з повагою відкрили гробівню й ми ввійшли до середини. Пан Стецько, що на його пошті відіслало його тверде життя, вголосив коротке слово. На закінчення він поклав вінок. Вся церемонія могла статися звичайною символічною дією. Завдяки особистості пана Стецька вона набрала характеру патетичного, але щирої демонстрації вільного духа свободи.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагус Іж. Лев Іцкевич

СВІТ ЗА 10,000 ЛІТ

Почавши від Жюль Верна та Г. Г. Веллса, письменники наукової фантастики виявили подивудіну здібність передбачати розвиток технології в майбутньому, яка така на наших очах стає дійсністю. І можна, без перебільшення, сказати, що сьогодні немає майже такої ділянки модерної технології, щоб не була вже предметом спекуляцій, чи передбачення, котрогося з авторів наукової фантастики. І так, Жюль Верн, при кінці XIX століття, описав теліконтери в повісті „Парусні судна з хмарах“, керовані стрільною „Місі“ Варсак, підводне судно в повісті „20,000 ліг підморської плавни“, феномен безаважності та спуск простірної капсули в океан в повісті „Довкола місяця“.

Артур Кларк, англійський письменник наукової фантастики та відомий популяризатор міжпланетної комунікації, у своїй повісті „Прелюдія простору“, що появилася друком в 1947 р., передбачив, що перша ракета буде вилетіла людинною в простір в 1959 р., що, до речі, здійснилося з подивудіною докладністю.

Така висока температура та відсутність кисня в атмосфері роблять цю планету, на думку учених XX століття, непридатною для розвитку та існування органічного життя.

Але учени XXI століття розв'язуть цю трудну задачу, заміняючи атмосферу Венери морськими в о д о ростами (альгами), що живяться 2-окисом вуглецю, який перетворюють на кисень. Використовуючи цей органічний процес з бігом часу буде можливо перетворити атмосферу тієї планети в чистий кисень та об'єднати її надто високу температуру з обниженням температури, наступить с конденсуванням вологої пари, що в фармі дощів злине на її поверхню, сповнюючи річки та океани водою, в якій зародиться органічне життя.

По скопінюванні Венери, приїде черга на побудову простірних міст, спочатку в навколосезних орбітах, а потім навколо в сонячних орбітах. Матеріалом в побудові простірних міст стануть мінерали астероїдного пояса. По використанні цих матеріалів почнеться робота великанської планети Юпітера через штучне збільшення його осевої шкороности та відосередньої сили, під впливом якої відірвуться шари потрібні „кусни“ будівельного матеріалу.

На майже кожну проблему письменник, Адрия Беррі, книжка „Наступних 10,000 літ“ появилася на книгарських полицях світу та стала за несповна кілька тижнів справжньою реліквією. Беррі бачить майбутнє людство в далеко ланіших колах, як і а п р и клад, „Римського Клубу“, якого апокаліптично-песнистичний звіт зреферовано

зшуки не були вповні правдивими та й самі пасажери не знали, де розбився їхній літак, бо пілот подавав останню вістку, що він переїхав Куріко, а виявилось, що до Куріко було ще далеко. Першу вістку про 2-ох знайдених з літака Ферчайлда прийняли всі з недовірою. Ніхто не міг повірити, щоб хтонебудь міг вижити аж десять тижнів у неспокійних вітряних вітряних горах, де царить постійна смерть. Навіть перші двох річні пастухи прийняли довірливо, як турпизмів. Коли з малої місцевості Лос Майтес прийшла депеша до Сантьяго, що двоє пасажирів з Ферчайлду дійшли туди, ті прийняли скептично. Два командири летунства Карлос Гарсія і Хорхе Маса, ті самі, що вели перші розшуки, просто не вірили цьому, та все ж вони підготували двох теліконтерів і постановили наступного дня вирушити на південь. Командир Гарсія сам сіп пілотував теліконтер. Коли в Лос Майтес Гарсія побачив відомого йому від двох з пологового місяця, шукача „гірського сповиду“ Карлоса

Паеза Віларо, батька одного з пасажирів Ферчайлду, він промовив до нього: „Всі це тут; не говоріть мені, що ви все це шукаєте до „Ферчайлда“. Він запропонував впертому, повному віра батькові місце в теліконтері. Але Паез — старший відпові: „Ні, тепер я не поїду, я вже обходив доккола ці гори. Тепер хай це місце буде для когось, хто там більше потрібний. Я їба передатим свої гірські черевники комуся, хай тінглас, що це я приїшов у цих черевниках“. І він віддав свої спеціальні гірські черевники санітарі. Старий Паез ще не знав, що його син зник, і обов'язав першої зустрічі зі сателітним в літаку.

Це один момент шарту уваги. Коли командир Гарсія побачив височенну гору, що її треба було йому спустити, щоб відійти розбитий літак, він запитав Ферчайлда: „Де він зліг?“. І він зліг зліг, але й вийшли на гору“ — відповів Ферчайлд. „А де і як мислю в той літак?“. Паррадо став пошукати і той усвідомив собі, що Гарсія може не знайти літака. Вперше у світові „гірського сповиду“ Карлоса

О. Т.

„Вони вижили“

ПОЗДКА НА ЗМАГАННЯ, ЩО СТАЛО ЗМАГАННЯМ ЗА ЖИТТЯ

6

Юнаки переночували у хвості літака, а наступного ранку, підготовані вже новими припасами, пішли далі в напрямі, щоб отримати гору. І тут знову зустріла їх несподіванка. За горою, що її вони пробували отримати, підіймався хребет, що виступав, що наче виступав з неї. Юнаки усвідомили, що їм треба буде обійти це й тут нову перешкоду. Переночували такі серед снігу і ця перша ніч серед морозних снігів, знову повернула до них сумнів. Канесса говорив, що для того, щоб обійти ці гори, треба кілька днів, а вони такого маршруту не витримали, подав думку, що — коли вже вони мають хвіст літака — то тут є батареї і тепер буде змога змонтувати радіооперувальний апарат. Юнаки повернули до кабіни. Хоч і не викликали вони ентузі-

язму своєю появою, то все ж новина, що вони знайшли хвіст літака, а там всі валізи, батареї і — найважливіше — пакети цигаретів, що їх їм вже бракувало, піднесло настрій усіх. У неприязності екіпі помер, що один залишенець Ечанварен. Тепер вся надія була на радіосигнали. Чотири особи були призначені до цієї дії — Канесса, Паррадо, Гарлій і Візантін. Канесса ніс радіо з кабіни пілота, інші несли прибори та й харчування. Але з радіосигнальним не вийшло нічого. Посібіник, який монтувати батареї, розвіяв вітер і юнаки не знали, як змонтувати такий апарат. Одне, що їм вдалося, це покласти радіопередатчі в Сантьяго, в якому говорилось, що уряд Чіле знову поновив розшуки за розбитим, вже майже перед двома місяцями, Ферчайлдом. Це знову

вправило юнаків у крапе пошування. Вони навіть чули пошум літака вгорі над своєю „оселею“, але сумнів переміг: Дах їхнього літака білий і в білому снігу з висоти його майже неможливо завважити. Ще й того дня помер ще один із їхніх друзів Туркати. Це вправило всіх у похоронній настрій. Кожен — хоч і не говорив цього вголос — думав, що так по одному вимруть вони усі. Найрешучіший був Паррадо. Він тепер вже говорив голосно, як провідник і заявив, що немає іншого виходу, треба йти на захід, здобути верх гори і звідти вийти надгору до Чіле. Це єдиний їхній рятуюнок. До цієї акції знову приділено трьох юнаків: вже заправлений „андісіті“ Паррадо, Канессу і Візантіна.

Всі три вбрались тепло, надягнули по кілька светрів, що їх знайшли в валізах у хвості літака, теплі карпетки. Взяти із собою запас м'яса. Вихід був дуже трудний. Гора була майже прямою і йти треба було обережно. Візантін і Паррадо не оглядалися; в нього було побоювання, що вид гори відбере в нього рівновагу. Вікіці обидва вийшли на

вершок. Це була радість і смуток разом. З гори вони не побачили ніякої вкритої зеленню долини, але вкриті снігом узбіччя гір. Але Паррадо вже не дав себе відвести з ршучою постановою. Він вірив, що тепер треба сходити вниз по цьому засніженому узбіччю і цією долиною вони мусять дійти до місяця, де буде людське життя. Впертість Паррадо була оправдана. Юнаки просто в'їхали з гори на подушках, що їх здерли були з сидінь у літаку. І так в неділю 17 грудня вони опинилися в долині. Ішли скорим маршем. Канесса не міг дотримати кроку Паррадо, але він не звільняв його. Він був також вичерпаний до краю, але вірив, що ось-ось побачить клаптик зеленни, яка заповнить життя, підтримує надзод табору, тому що в нього не було надто сильної конструкції. Для нього треба харчі, у нього тепла одежа, що її він може передати йому, з яких двоє, щоб їм влегшати дорогу до світу. Візантін пристає на це, забрав Канессу наплечник і повернувся, а два ударники вирушили на вершок гори. Вікіці обидва вийшли на

пастухи й передали вістку найближчому постові чілійської поліції. Не тільки самі юнаки терпіли на горі в Андах. Не менше переживали їхні батьки, вони обурилися, коли чілійська влада подала, що ціла десята днів переривалася розшуку, бо вони безнадійні. Батьки бралися за всі можливі способи, щоб віднайти, як що о в ж е не живих дітей, то бодай їхні тіла. Найзавзятіший був батько Карлоса Паеза. Він поїхав два місяці не опускаючи Чіле, ходив по всіх урядах, наймав приватні літаки і теліконтери, наймав професійних андістів, розшукував у гірських оселях очок шукати за рештками літака, самий ходив по горах, шукуючи втраченого. Його вже знали майже усі в Чілі і називали „сониюдо“. Була у них батьківська одна помилка. Перед тим, як почати рятуюнок заходів, вони раділи у світовій славі знахора Круаса в Голландії і він їм сказав, що літак Ферчайлда за його баченням зник на шляху до півдня і розбився на південь від Платіноу. Там за його вказівками батьки вели інтенсивні розшуки. Але й урядові ро-

зшуки не були вповні правдивими та й самі пасажери не знали, де розбився їхній літак, бо пілот подавав останню вістку, що він переїхав Куріко, а виявилось, що до Куріко було ще далеко. Першу вістку про 2-ох знайдених з літака Ферчайлда прийняли всі з недовірою. Ніхто не міг повірити, щоб хтонебудь міг вижити аж десять тижнів у неспокійних вітряних вітряних горах, де царить постійна смерть. Навіть перші двох річні пастухи прийняли довірливо, як турпизмів. Коли з малої місцевості Лос Майтес прийшла депеша до Сантьяго, що двоє пасажирів з Ферчайлду дійшли туди, ті прийняли скептично. Два командири летунства Карлос Гарсія і Хорхе Маса, ті самі, що вели перші розшуки, просто не вірили цьому, та все ж вони підготували двох теліконтерів і постановили наступного дня вирушити на південь. Командир Гарсія сам сіп пілотував теліконтер. Коли в Лос Майтес Гарсія побачив відомого йому від двох з пологового місяця, шукача „гірського сповиду“ Карлоса

„ВОНИ ВИЖИЛИ“

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лодому життя Паррадо до-важало. Він розумів, що йому треба було пожити з Гарцією. Але вертатися знову там до цієї країни вічної смерті — це неабияке рішення. Та Паррадо довго не думав, він увійшов до гелікоптера і два рятівники гелікоптера вирушили на порятунк. Дорога була дуже важка. Гелікоптер мусів піднятися аж на 15 тисяч стій, а це для гелікоптера надто небезпечна висота. Це й паланий вітер кидав гелікоптером у всі сторони. Та тепер Гарція мав ціль і він вийшов з цієї полоти уверх світ доніс до неї. На горі і самий Паррадо розгубився. Він побачив, що з висоти все довкола біле, й тоді зрозумів, що віднайти їхній розбитий літак могли хіба внаслідок якогось чуда. Та Паррадо знав терен, він обходив його багато разів, і він показав на п'ятку, що була розбитком Ферчайлду.

Рятують іспадати пасажирів прогнанийого літака Ферчайлду після повних десяти тижнів в одну хвилину став світовою сенсацією. Зрозуміли річ — перше питання було, як вони вижили, чим вони харчувалися. Юнаки спершу не хотіли признатися, але коли вже повернувшись додому, сказали правду. Це були релігійні й побожні молоді люди. Вони вірили, що це Божа допомога їм вижити й харчі, що їх вони споживали, це божий дар.

Юнаки здобули симпатію і любов усіх, навіть батьків тих товаришів, яких доля не дозволила вижити цієї катастрофи. Один із цих батьків, лікар Артуро Ногуйра помітив у пресі заву, в якій писав, що всі повинні подивитися, солідарність і дружбу поворотців з Ферчайлду. Інший батько висловив, що це було Боже призначення, що в літаку врятувалися не всі, а частина, бо це допомогло цій групі вижити. Якщо б були врятувалися усі, тоді всі були б загинули. Ласкаві слова прийшли і від церковної гірархії: Епископ Монтевідео Андрес Рубін сказав: „Нам не вільно засуджувати того,

що вони зробили, бо це була одна можливість, щоб вижити. Це так само, якби переніс здорову частину тіла померлого і передав її живій людині, щоб вона могла далі жити. Архієпископ Монтевідео Карлос Паргеллі сказав: „Із моральної точки зору а не бачу в цьому нічого злого, це була проблема, щоб вижити. Ми мусимо прийняти той харч, який в даний момент є нам доступний, щоб жити“.

Усю цю історію описав у великій книзі, що тепер вже є бестселером, американський письменник Пірр Кол Рід. Це дослідження письменника, автор п'яти романів „Ворон“, „Монах Довсон“, „Юніор“, „Професора до-ляка“ і „Гра в небі“. Спочатку Рід хотів написати новий сенсаційний роман. Але коли він пізнав усю глибину сюжету, мав пере-говорити з усіма юнаками, родинами побиблж, і ба-гатьма зацікавленими, він вирішив, що ця тема для роману за поважна. І тому він написав точну хроніку, історію мросту і правду про трагічний досвід групи молодих людей, які рангом опинилися поза межами звичайного природного людсь-кого життя сама й самостій-но перед мучотливою зем-лосерпного стійливою силою природи, що загрожувє смертю. Книга вийшла незви-чайна, не так красою розпо-віді, як цією життєвою пра-вдою, силою людського біо-логічного току до життя. Цю книгу, чи радше подію бу-дуть читати, розслідувати, дискутувати і насильовити це догма і теологія, і соціо-логія, і психологія, і політи-ка і всі, хто цікавиться лю-диною у цьому світі. Вона дає матеріал для значуща людського життя у найпри-митивніших обставинах, а межовий простор і трагічній ситуації, що, здається, має однозначний вихід — смерть. Те-ма, що була б така близька Нобелівському лауреатові Альбертові Камю. Для нас вона не тільки цікава, але й близька, бо її героєм є молода людина, що в її жи-лах пливе українська мов-цька кров.

О. Т.

Організація Українок Канади уфундувала видання II тому творів д-ра Ю. Васильяна

У В-ві „Свобода-Вілья“ в Торонті з'явився з черги другий том творів мислителя д-ра Юліана Васильяна п. а. „Творець із землі зроджен-ня“, у фундувала це ви-дання Центральна Управа Організації Українок Кана-ди. Виданий том це аналіза творчості В. Стефанюка з передмовою Юрія Клинового п. а. „Негопотизм шля-хом“, з „Післясловом“ редак-тора тому, В. Гомовського, та з уривками рецен-зій на I том творів Ю. Васи-ляна, що з'явився 1972 р. п. а. „Степовий Сфинкс“.

Ю. Клиновий у своїй пе-редмові пише м. і.: „Васи-лянова монографія цілком о-ригінальна, і формально і матеріально вона так дуж-ке далека від основного по-току нашої критичної літе-ратури. Головне в його тво-рі це шукання психологіч-но-філософських критеріїв Стефанюкової творчості, вперто намагаючись знайти аб-солютні прикмети його ми-слювального мислення. Васи-ляна не тільки філософ-мисли-тель, але й психолог, який поклав собі завдання якнай-глибше проникнути в душу героїв своєї монографії, ок-ре і самого письменника і по-статей, ним створених. Васи-ляна показує себе тон-ким знавцем літератури, а-кий по-своєму відчув і зро-зумів творчість Стефанюка та є П великим, часом на-віть україн, захопленим е-нтузіастом“.

Цей уривок з передмови виданого знавця творчості Стефанюка говорить переко-нливо про особливу цінність монографії Ю. Васильяна, і тим більше треба висловити признання Організації Ук-раїнок Канади за уфундува-ння цього тому. І слушно пише у „Післяслові“ В. Го-мовський, що „Українське живоцтво засвідчило так че-рговий раз свою поважну у-часть і свою роллю в розви-тку української духовної ку-льтури“.

Книжка в полотної оп-раві зі золотими витисками, має фотопортрет Ю. Васи-ляна і його автограф та по-ртрет Стефанюка робота ма-стери В. Вільяса. Вийшла ро-боти мистця М. Михалевича. Наклад обмежений, у заг-альному продажі книжки не-має. Ціна книжки 5 дол. ці-на I тому 10 дол., ціна дво-х томів разом тільки 18.50 з пересилкою. Замовляти на-адресу: YVES-SHAN-ZILLER, 189 Snowdon Avenue, Toron-то, Ontario, Canada M4N 2B1. До друку підготований тре-тий том про християнство, мислення „диаболого наро-ду“ і ін. з передмовою проф. Ю. Нундінга.

В. Р.

НАПЕРЕДОДНІ УТВОРЕННЯ КОНСУЛЯТУ ЗСА В КИЄВІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Очевидно, для ЗСА, чи для якоїсь іншої держави, може бути потрібно, а то й канечно мати свій консулат в Києві, столиці найбільшої після Росії союветської респуб-ліки. Утворення такого кон-суляту на основі договору між урядом зацікавленої держави і урядом СССР тільки додатково визнає колоніальний статус Україн-ської ССР, територію якої диспонує за власним інтере-сом політичний центр з-по-за України. Український на-род в Україні свідомий цього колоніального статусу Укра-їнської ССР в системі СССР і це знайшло, як знаємо, своє відзеркалення в оста-ніх роках у південних баг-атих українських дисидентів. На цей факт не можуть за-плюсувати оцей також укра-їнці за кордоном України, зустрівшись з фактом від-криття західних консулатів у Києві.

Безперечно, можна йти шляхом українського совєт-ського історика Л. О. Лещен-ка і погодитися з думкою, що Українська ССР, мовляв, передала своє право на зов-нішні представництва урядо-ві СССР. Л. Лещенко у сво-їй книжці „Україна на між-народній арені“ (Київ, 1969) пише, що хоч „Україна як суверенна держава не має конституційних обмежень у-введенні своїх зовнішніх зв'яз-ків“, то „... було, наприк-лад, визнано урядом УРСР за доцільне, що республіка реалізуватиме своє суверен-не право на безпосередній зв'язок із зарубіжними кра-їнами через посольства і ко-нсульства СССР, що пред-ставляють інтереси всіх со-юзних республік, в тому чи-слі України“. Можна йти ще далі і повторити за під-писом закордонних справ УССР Кирило, що Українська ССР передала право репре-зентації на міжнародній ар-ені урядові СССР з „поліоди-течних“ мотивів, мовляв, ко-пче окремих посольств, рес-публік надто багато вноси-ли б. До речі, цей „аргу-мент“ варто можна бачити й тепер почути від різних „слу-жбових осіб“ з Української ССР, які перебувають за-кор-доном з різними завдання-ми. З того роду „виснавкених“ і „аргументів“ не по-годиться ніхто навіть з най-більш відстоїлою невелич-кою державою в Африці, що на-лічує всього а в с е л е ння стільки, що одна мала укра-їнська область. Така держа-ва має міжнародне визна-ння і втручається дипломати-ка і в інші справи міжнарод-ні, а не тільки в інші держави, на що не може дозволи-ти собі Українська ССР — держава вільної європей-ської держави“, як пише зга-

дуваний вже Л. О. Лещенко. Зсі ці питання і проблеми приходять на думку у зв'яз-ку з заловідженням відкрит-тя в Києві американського консуляту, бо в ту ту вхо-дить питання справжньої су-веренності і справжньої дер-жавної незалежності Укра-їни, починаючи з таких чи-и інших речей. Навіть для особи не надто ознайомлен-ої з міжнародним правом му-сять бути зрозумілі різниці між іноземним консулятом, утвореним в Україні на осно-ві договору уряду СССР з іноземною державою і ко-нсулятом, який був би утво-рений на основі договору, наприклад, між урядами З-СА та Української ССР. У першому випадку Україна розглядається як звичайна провінція чужого держав-ного твору, в другому — її трактувало б як окремішню і суверенну державу.

Як відомо, ЗСА не визна-ють державного характе-ру Української ССР, а тіль-ки як складову частину по-літичного цілого — СССР. Очевидно, з боку уряду СС-СР не було зроблено ніяких зусиль в тому напрямі, щоб Українська ССР (і інші со-юзні „суверенні“ респуб-ліки) мала формально визна-ти статус суверенної держави, як це, наприклад, масмо, у випадку Британської спіль-ноти народів. Можна припус-кати, і в цьому напевно не-помилково, що з боку уря-ду СССР було все можливе зроблено, щоб іноземні дер-жави не визнавали статусу справді суверенних держав.

Підписаний в Москві до-гвір про відкриття консуль-ста ЗСА в Києві з цього най-кращим доказом. Цей дог-вір американський уряд під-писав з урядом СССР, що відповідає американському розумінню статусу України, як однієї з „провінцій“ СССР. Коли ж йдеться про уряд СССР, то він не подав про-те, щоб у догворі виразно відзначити, що йдеться про консулат в столиці Україн-ської ССР, і що він підписує в цій справі догвір на осно-ві повноваження уряду Ук-раїнської ССР, який згідно з конституцією є найвищим репрезентативом України. У догворі говориться про Ки-їв як про одне з міст СССР без ніякого дальшого уточ-нення, що вказує, що не-тільки американський уряд не визнає Української ССР як суверенну державу, а за-таку не визнає й також уряд СССР. Такого б вона й не-а, а всі пропалаганда бачили про таку „суверенність“ з нічим іншим, як пропаган-дистичні зацілюваннями оцей базисних.

9.000 ОСІБ І ПОНАД 500...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

багатотисячної маси людей. Після Служб Божих учас-ники зформували великий похід до пам'ятника Героям. Прапори (білі 50), оркестра „Трезбіта“, вінки від Прово-ду ОУН і організації, пред-ставники організації, сумів-ські колонії уніформованої молоді на чолі з членами Г. У. СУМА і — маси наро-ду.

Вунчужний табору СУМА Ігор Зварич перевів церемо-нію піднесення прапорів, а вже задувані оркестра під-тримала американський і укра-їнський національні гімни.

Сотник Лев Футала ко-ротким вступним словом від-крив маніфестаційну частин-у, привітав представників організації, американських гостей, всіх зібраних і мо-лодь. В Призиді багато ви-значних особистостей. Крім вже згадуваних Отців, При-зидію творили: д-р Р. Ма-лащук — голова Президії Світового Українського Ви-звольного Фронту, інж. В. Безхлібник — секретар цієї Президії і член Г.У. ЛВУ, Андрій Соколик — репре-зентант ОУВФ ЗСА, Вол. Ма-зур — президент УНПомочі і репрезентант Екзекутиви УККА, разом з ред. І. Білин-ським, мгр Уляна Целевич, Стецюк, Г.У. ОЖ ОЧСУ, проф. Д-р Матвій Стахів — голова Рада НТШ (проф. Стахів взяв також участь в політичному панелі в субо-ту), І. Лисогір, В. Сохан і мгр У. Дячук — УНСоюз, Анатій Никончук — УНП, д-р О. Білик і д-р Я. Берна-діс — „Провидіння“, мгр Е. Гановський — Г.У. СУМА, М. Ковальчик — Г.У. Тowa-риства кол. воїнів УПА, М. Климо — Капітала Золото-го Хреста УПА, А. Лозин-ський — КУ ТУСМ, д-р А. Бедрій — Інформаційна Служба, С. Варто — до-помогова організація „Діти ді-ти“, Степанія Букшова — КУ ОДВУ, сотн. Ю. Кононів — Об'єднання Мистців Ук-раїнської Сцени, Василь Шарван — керівник радіо-програми в Воффало і іні-ціатор першої Зустрічі Укра-їнців Америки і Канади, Т. Мельник — Союз Земель Соборної України, інж. Я.

Гладкий — Централь АБН, мгр „С. Лозинський — ГУ „Самоміч“, І. Олексин, І. Харина і В. Ганчук — УР Союз, ред. В. Левицький — „Свобода“, ред. С. Жеңең-чик — СУЖА, М. Вино-градник — В-во „Броди Лев“, М. Шапкевич, О. Обо-рови, Лемківщини, д-р М. Сигурович — Союз Укра-їнських Товариств-Схід, В. Хо-ма — УВФ Київлянд, Р. Пришляк — ОУВФ Мон-треаль, ред. І. Дурбак — представник часописів „Го-дині України“, „Українська Думка“, „Шлях Перемоги“ і інших. В Президії були та-кож американські гості: особ-истий представник губерна-тора Мелкома Вілсона Ва-силь Чолій (тут роджений українець), сестятовий сенат-ор Флін, мейор Йонкеру Мартінеллі і д-р Гавасі, ве-ликий прихильник украї-нців, професор на універси-теті Купер Юніон в Нью Йорку. Всі чотири виго-ловили прихильні до украї-нської визвольної справи привітання з наголошенням, що „працює труд нашого і на-шого ми зробимо украї-нську самостійну державу“. Головні доповіді на ма-ніфестації виголосили проф. І. Вовчук, мгр У. Целевич, д-р Р. Малащук, В. Мазур, І. Футала відіграв привіталь-ного листа від голови Про-воду ОУН Яр. Стецька, а кінець резолюції читав інж. М. Бурчак. Вініці пред-ставник губернатора В. Чолій, який в часі війни був сек-ретарем ген. Дайта Айзен-гауера, перечитав листа від Мелкома Вілсона.

Після привітань під звуки маршових пісень відбулась дефільда сумівської молоді перед головною трибуною. О годині 3-й знову велика маса народу збиралась до великої Світлиці, щоб послу-хати другої частини мистец-ької програми, в якій висту-пали: чоловічий хор „Про-мийте“ з Філадельфії (дирі-гент мгр М. Дябога, аком-панімент Галла Мауер); група сумівців з Осередку в Ньюарку-Ірвінгтоні під керів-ництвом Іванни Кононевої, які виконали монтаж з по-

середом першу О. Тарна-вського, а відтак Ольги Мак-Дуга частина нарад від-булася перед полуднем 7-го липня. На внесок статутної комісії одностайно виріше-но утворити Український Книжковий Центр та схва-лено статут такого центру, що має об'єднувати видав-ців, книгари, бібліотекарів та мас якнайтісніше співпра-цювати з такими нашими професійними товариствами, як Спілка Українських Журналістів, чи товариства науковців, літераторів, мис-ців тощо.

Завершенням нарад з'їзду було обрання керівних орга-

нів Українського Книжково-го Центру — управи, Над-зірної ради та Товариського суду. Головою одностайно обрано видавця і редактора Миколу Денисюка з Чикаго, заступниками голови — Іри-ну Рожанківську та Михаї-ла Сосновського, секретарем Маріана Коця, а членами президії Світляну Луцьку, Василя Веригу та Богдана Мельничука. До управи об-рано: Д. Штогриня, Р. Іль-ницького, М. Прокопа, В. Ліщишина, О. Курдица, А. Бедрія. До Надзірної ради увійшли: Володимир Кліш з Торонта — голова, М. Сухо-верський, Гірослава Ласов-ська, О. Соколичин, М. Топо-льницький, А. Драган, І. Ві-линський, Я. Пастушенко, Р. Ричок, С. Росоха. Головою Товариського суду обрано проф. Івана Паливоду, кура-тора Музею Української Цер-кви-Заповідника в Бавнд Бруку, а членами обрано Б. Мельниченка, Р. Романенчу-ка, В. Винара та В. Лучкова.

На закінчення з'їзд схва-лює відповідні резолюції. В рамках з'їзду було також відзначено 400-річчя україн-ського друкованого слова в Україні. На цю тему під кі-нець першої частини з'їзду говорив д-р О. Соколичин. Важливим доповненням з'їз-ду була виставка зразків ми-стецького оформлення та ілюстрацій українських ви-видів і ескісів під ке-рівництвом Святослава Гор-дінського.

Дальші подробиці зустрі-в та її програми будуть по-дані в чергових повідомлен-нях.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІСНІ. ЦЕН ЧАСТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАНЯЙТЕ ПОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

бл. п.
Професор ЛЕВ КРИПЯКЕВИЧ
довголітній гімназійний учитель в Бережанах.
Горем прибіта дружина
Текля Крип'якевич

Замість квітня на свічку могоду Дорогій і Незабутній Сестри і Теті,
бл. п. АННІ ЛЮДМИЛІ З МАЦІЄВСЬКИХ
ГРЯВОВИЧ —
зложили на Фонд Церква в Потребі 110 доларів
Христиня з Майдівських Мришова
Дарин Чорнодольська
Аліна і Богдан Сатурські
Ірина і Володимир Іван
Лілія і Ярослав Шав'яки
Роман і Ірина Мриш
Марія і Микола Ільбери
Галія Скорочка
Арина і Віктор Надолір
Андрій і Люба Чорнодольські
Юрій і Марія Галушківські

Замість квітня на свічку могоду
бл. п. МИРОНА КОВАЛЬСЬКОГО
зложили 60.00 дол. на „Церву в Потребі“
співпрацівників його дружини
з Lion Knitting Mills
Cleveland, Ohio

ПОДЯКА

З Волі Веселинського в неділю, 26-го травня, 1974 р. невідомо підійшов від нас у вічність, мій Дорогий Муж і Найдорожчий Тато

Бл. п.
Д-р ЯРОСЛАВ Т. КОКОРУДЗ

Горем прибіта, складано найціннішу подяку всім, хто віддав свою Похоронну могоду Дорогому Мужу-ні і Найдорожчому Татові, та хто звелічав його па-м'ять в похоронних урочистостях.

Цією дорогою вільнолісною якнайціннішою подя-ку Прощаючому Владислав Кир Ярославові Габ-рові за приєднання на Св. Літургії та відправлену Панахиду та молитви.

Складано щирю подяку Високопреосвященному митрополитові о. Лескові, парохом катедрі Св. О. Николасу, за відправлену Панахиду, Службу Божу, та зворушливе прощальне слово.

Дякуємо Всесвітнім Отцям, о. шамбелінові Я. Свещикові та о. М. Олексюку за похоронні Богослу-ження та відправлення Похоронну на шпиталі Св. О. Николасу в Чикаго; о. канцлерів Волод. Вілсо-нському та о. Пас. Шарову, парохом церкви Св. По-сефа, за відправлені жалоби Богослуження, які рів-номірно акції дякую за похорон в нашій горно.

Сердечно дякуємо мій Дорогий Родни за жер-твенну пам'ять в час похорону, а потім за піддержку і співчуття.

Дякуємо Вл. Панам Доктором колегам з Тов. „Екларі“ за співчуття, несення домогання і за солід-дарне спонсання обов'язку, та за спонсорство три-знів.

Дякуємо Хорові Славути за мистецький спів-ліч час всіх похоронних відправ. Всім Прихильни-м і Знайомим, що не жаліли часу і сили і брали участь у Панахиді і Богослуженнях та відпра-вленнях на шпиталі, як теж всім Тим, що жерта-вали дар для родини, Служби Божі, та різні жерта-ви та грошові цілі, та квітні — наша подяка Вам, Всім, яких не можемо тут висловити.

Волонтерами Панама Прощаючому, що своїми зворушливими словами прощали Похоронну, а це: Д-р Володимир Кокорудз, брат, і редактор М. Па-настик, голова Ради Укр. Орг. ЗСА за Патр. Устрій; Д-р Г. Шербанюк, гол. „Ікарського Т-ва, Вілліа Л-дінської; Д-р М. Харкевич, гол. Т-ва Обнови; Д-р Еман Ліщишин, Платонов Отиний Чикаго; пні Міла Гарасовська-Дачинська під Хору Славути; прощаль-не слово Д-ра Еллі Мули, пн. інж. Курдица, Д-ра Ро-мана Савина. Всім їм щирою любов'ю сповідаю.

Сердечно дякуємо до похорон в нашому величезно горно, не-хай Добрий Богоду. Бог винагородить Всіх своїх обидливих ласками і Власнолюбством. Похоронному заведеному Музики і Сини подяка за пересячення похорону.

Дружина — Юлія з Донжик — Христиня Панастико Мартусо

В ДЕСЯТИЛІТТЯ АКЦІ В СТОПКОЛІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Дражлива справа Я недооцінив двох речей: Перша — недооцінка мною великої вразливості російсь-ких вождів щодо само-стійницьких змагань. (Укра-їни — прим. Ред.). Крім то-тальтарного режиму, Совєт-ський Союз є федеральною конструкцією держав з ба-гатьма національнос-т'я м і. Друга — я не уявляв собі, що Україна є для всемогут-нього Хрущова така драж-лива, така чутлива точка. Він розділював нашу малу демонстрацію, як величезну особисту образу, що, як та-ка, „д-стала великий роз-голос“.

До певної міри його силь-на (нагальна) реакція була викликана фактом, що на-шу групу допущено до Ко-ролівського пробиблж Карла XII. Посильна адміністрація Королівської Палати затвер-дила церемонію складення вінка, то росіяни мабуть по-

думали, що цю акцію під-тримали король і Голова Держави. Не було в цьому нічого дивного, що Віргер Нарзан зумів отримати дозвіл на від-криття дверей до закритого меморіального музею. Він був визначний історик та архео-лог, що мав прекрасні това-риські зв'язки з Королівсь-кою Палатою.

Остерко зворушений до сль-з Наступного дня ми попро-щалися за скринним обідом з п. Стецюком. Вибук лютос-ти Хрущова, під час при-йняття в Голєбурзі телефону-і телеграмні розіслали вже по світі.

Скринний і щирий Стец-ко не міг здержати сльз. Він доказав, що мрія емігранта про вільну й незалежну Ук-раїну була політичним ди-намітом.

Пресова Служба АБН

Пластовий фільм у Нью-Гейвені

Заходив Пластові „Ота-випі“ у Нью-Гейвені в неділю 2-го червня — у залі україн-ської католицької церкви вно-вітлено фільм „Юлєйна Пластова Зустріч — 1962“. Фільм анпродукувала Філь-мова Служба Пласту з офор-мленням пл. сен. Р. Савиць-кого. Під звуку бадьорі му-зики, перебігали на екрані сцени цього великого кіль-каденного з'їзду пластової мо-лоді на оселі в Іст Четмелі. Сотні пластовців у вистру-чення рядів маршували на площу, де горів смолоскип з вічницю: огнем і майорили на мах тах пластові та націона-льні прапори. Висвітлено ба-гато картин пластової стар-шини, відвідини през. І. Віт-айловича та церковних до-стоїнств. Відправлялись по-

дєні Богослуження, горіла святкова ватра. Дівчата у на-родній нощі швидко граючі хороми. Висвітлено тем-затки у спорті та пластовій справності. Фільм цей, хоча суттєво документальний, на-зачався мистецькою трюмо-ю фотографії природи та настроями хвиля зустрічі і мав гарне звукове оформле-ння. Після закінчення фільму, ставничий місцевого пласто-вого осередку, пл. сен. О. Ми-кей підняв загальну численній публіці за участь у імпрезі та пл. сен. В. Круті за виго-влення фільму. Він зверну-вся до глядачів на велику ви-ховну працю Пласту та за-ясував батькам вислати своїх дітей на табори, де вони перебуватимуть в рідному оточенні.

Н. Т.

